

АГУУЛГА

БҮЛЭГ 1. ТӨСЛИЙН ТОВЧ ТАНИЛЦУУЛГА

- 1.1 ОРДЫН БАЙРШИЛ, ЗАСАГ ЗАХИРГААНЫ ХАРЬАЛАЛ
- 1.2 ДЭД БҮТЭЦ ЗАМ ХАРИЛЦАА
- 1.3 ТӨСЛИЙН ХҮЧИН ЧАДАЛ
- 1.4 ИЛ УУРХАЙН 2026 ОНЫ ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МЭДЭЭЛЭЛ

БҮЛЭГ 2. БАЙГАЛЬ ОРЧИН, НИЙГЭМ - ЭДИЙН ЗАСГИЙН ТӨЛӨВ БАЙДЛЫН ТОВЧ ТАНИЛЦУУЛГА

- 2.1 РОЙНЫ ГАДАРГУУ
- 2.2 УУР АМЬСГАЛ
- 2.3 УСАН СҮЛЖЭЭ
- 2.4 ХӨРС
- 2.5 УРГАМАЛ, АМЬТАН
- 2.6 ГЕОЛОГИЙН ТОГТОЦ

БҮЛЭГ 3. ТӨСЛИЙН ГОЛ БА БОЛЗОШГҮЙ СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙН ТОВЧ ТОДОРХОЙЛОЛТ

- 3.1 АГААР, УС, ХӨРС, УРГАМАЛ, АМЬТАНД ҮЗҮҮЛЭХ СӨРӨГ НӨЛӨӨЛӨЛ
- 3.2 БАЙГАЛЬ ОРЧИНД ҮЗҮҮЛЭХ НӨЛӨӨЛЛИЙН ЭРЧМИЙН ХҮСНЭГТ

БҮЛЭГ 4. БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ГОЛ ЗОРИЛТ, ХАМРАХ ХҮРЭЭ

БҮЛЭГ 5. СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙГ БУУРУУЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

- 5.1 АГААР ОРЧИН
- 5.2 ГАЗРЫН ГАДАРГА ХӨРСӨН БҮРХЭВЧ
- 5.3 УСАН ОРЧИН
- 5.4 УРГАМЛАН НӨМРӨГ
- 5.5 АМЬТАН ХАМГААЛАЛ

БҮЛЭГ 6. НӨХӨН СЭРГЭЭЛТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

- 6.1 ТЕХНИКИЙН НӨХӨН СЭРГЭЭЛТ
- 6.2 БИОЛОГИЙН НӨХӨН СЭРГЭЭЛТ

БҮЛЭГ 7. ДҮЙЦҮҮЛЭН ХАМГААЛАЛ

БҮЛЭГ 8. НҮҮЛГЭН ШИЛЖҮҮЛЭХ НӨХӨН ОЛГОВОР ОЛГОХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

БҮЛЭГ 9. ТҮҮХ СОЁЛЫН ӨВИЙГ ХАМГААЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

БҮЛЭГ 10. ОСОЛ ЭРСДЭЛИЙН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

БҮЛЭГ 11. ХОГ ХАЯГДЛЫН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

БҮЛЭГ 12. ОХШХ

БҮЛЭГ 13. УДИРДЛАГА ЗОХИОН БАЙГУУЛАЛТЫН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

БҮЛЭГ 14. НӨЛӨӨЛӨЛД ӨРТӨГЧ ОРШИН СУУГЧДАД ТАЙЛАГНАХ ХУВААРЬ

БҮЛЭГ 15. БОМТ-Д ЗАРЦУУЛАХ ТӨСӨВ ЗАДАРГАА

БҮЛЭГ 16. ТЭРБУМ МОД ТӨСӨЛ

НЭГ. ТӨСЛИЙН ТОВЧ ТАНИЛЦУУЛГА

Төслийн нэр: “Баянголын төмрийн хүдрийн ордын Төв хэсгийн зүүн хойд хүдрийн биет”-ийг ил аргаар ашиглах төсөл

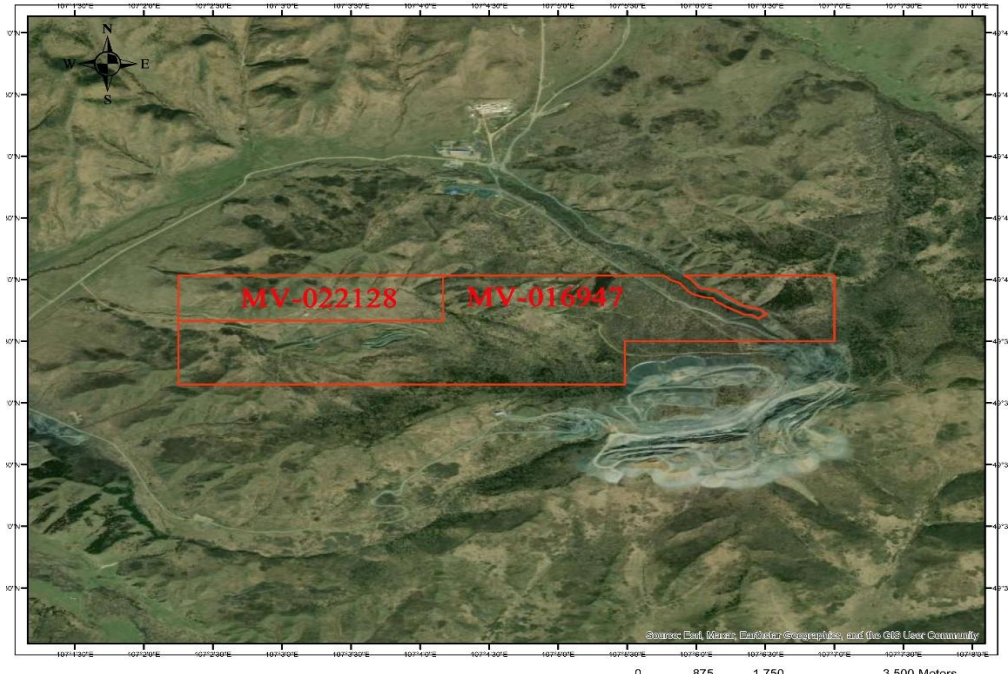
Төсөл хэрэгжүүлэгч: “Инфинити Спэйс” ХХК. Улсын бүртгэлийн гэрчилгээний дугаар 9011324012. Регистрийн дугаар 5467268

Ордын байршил, засаг захиргааны харьяалал: Тус талбай нь засаг захиргааны харьяаллын хувьд Монгол улсын хойд хэсэгт Сэлэнгэ аймгийн Ерөө сумын нутагт Дархан хотоос зүүн хойш 95км-т, Ерөө сумаас зүүн зүгт 35-км-т байрлана. “Баянголын төмрийн хүдрийн ордын Төв хэсгийн зүүн хойд хүдрийн биетийг ашиглах” MV-016947 тоот тусгай зөвшөөрөлтэй “Инфинити Спэйс” ХХК-д Ашигт малтмалын Газраас Сэлэнгэ аймгийн Ерөө сумын нутаг дахь “Хандгайт” нэртэй газарт орших 935.65 гектар талбай бүхий уурхайн эдэлбэрт ашигт малтмал ашиглах эрхийг олгож MV-016947 дугаар бүхий гэрчилгээг 2011 оны 11 сарын 10-ний өдөр олгосон байна. 2014 оны 9-р сарын 12-нд 9019007019 тоот улсын бүртгэлийн дугаартай “Болд төмөр ерөө гол” ХХК-д 275.01 га хэсэгчлэн шилжүүлсэн 660.64 га талбай үлдсэнээс усны сан бүхий газартай давхцалтай 11.03 га талбайг АМГТГ-т хэсэгчлэн буцаан өгч 649.03 га талбайд үйл ажилагаагаа явуулж байна.

Хүснэгт 1: Төслийн талбайн хэмжээ, солбицол нь:

Цэгийн дугаар	Уртраг			Өргөрөг		
	Град	Мин	Сек	Град	Мин	Сек
1	107	7	0	49	40	1.96
2	107	7	0	49	39	30
3	106	9	0	49	39	30
4	106	9	0	49	39	8.96
5	106	2	15	4	39	8.96
6	106	2	15	49	39	40
7	106	4	10	49	39	40
8	106	4	10	49	40	1.95

координат бүхий 649.01 га талбай юм. Монгол орны 1:100 000 байр зүйн зургийн номенклатурын L-47-63-р хавтгайд байрлана.

Дэд бүтэц, зам харилцаа

Эдийн засгийн хувьд тухайн бүс нутаг нь Монгол улсын хамгийн сайн хөгжсөн дэд бүтэцтэй Дархан Сэлэнгийн бүсэд оршино. Зам харилцаа, түлш эрчим хүчний бааз болон ашигт малтмалын ордууд үйл ажиллагаа явуулж байна. Баянголын районд одоо Төмөртэй болон Хуст уулын төмрийн хүдрийн ордыг ашиглаж байна. Цахилгаан хангамжийн хувьд “Болдтөмөр Ерөө гол” ХХК-ийн шинээр тавьсан 110 квт-ын өндөр хүчдэлийн шугамаас 4 км, цахилгааны Баянгол дэд станцаас 3 км, Хандгайт дахь дэд станцаас 6 км зайд байрладаг. Дулаан хаан өртөөн дахь УБТЗ-ын Ерөө өртөөнөөс Баянголын төмрийн хүдрийн орд хүртэл “Болдтөмөр Ерөө гол” ХХК-ийн тавьсан 98 км төмөр замын төгсгөл болох шинээр баригдсан Хандгайт өртөөн дахь төмрийн хүдэр ачиж буулгах хэсэг нь манай ордоос хойшоо 8 км зайтай байрладаг.

Баянголын орд газар нь эдийн засгийн болон дэд бүтэц, газар зүй, зам харилцаа, түлш-эрчим хүчний бааз, барилга болон хөдөө аж ахуйн хөгжил гэх мэт нь ордыг ашиглахад таатай нөхцөл бүрдүүлж байна.

Төслийн хүчин чадал

“Инфинити Спэйс” ХХК нь үндэсний үйлдвэрлэлээ дэмжих үйл ажиллагааны хүрээнд төмрийн хүдрийг олборлох, баяжуулах зорилгоор ордыг ашиглахаар төлөвлөсөн. Уг төслөөс Сэлэнгэ аймгийн Ерөө сумын бүс нутагт хэрэгжүүлэх “Баянголын төмрийн хүдрийн ордын төв хэсгийн зүүн биетийг ашиглах” төслийн хүрээнд 2011 оны 7 дугаар сарын 8-нд боломжтой болон бодитой /В+С/ зэрэглэлээр 41818,972 мян.тн хүдрийн нөөц АМГ-ын Геологи судалгааны хэлтэс, ЭБМЗ-р батлуулсан. 2015 болон 2021 онуудад гүйцэтгэсэн хайгуулын ажлын үр дүнгийн тайлан дахь төмрийн нөөцийг бодитой болон боломжтой (В+С) зэрэглэлээр хүдэр

49442,929 мян.тн, металл 16677,295 мян.тн нөөцийг 2022 оны 1 дүгээр сарын 6-нд АМГ-ын Геологи судалгааны хэлтэс, ЭБМЗ-ээр батлуулсан болно. Үүнээс жилд дунджаар 3.000.000 тн олборлохоор тооцоолоход 15 жил зарцуулагдахаар ТЭЗҮ-д тусгагдсан байна. Баянголын төмрийн ордод хийгдсэн хайгуулын ажлын үед олон жилийн цэвдэг илрээгүй нь ордыг ил аргаар олборлох таатай нөхцөлийг бүрдүүлж байна.

Ил уурхайн үйл ажиллагааны тухай

Уурхайн өдөр тутмын үйл ажиллагаа нь хөрс хуулалт болон хүдэр тээвэрлэлт, ухаж ачих, өрөмдлөг тэсэлгээ, овоолго гэсэн дэс дараатайгаар явагдана. Ил уурхайн өрөмдлөгийн ажилд AtlasCorso ROC L-8 маркийн 90-180мм диаметртэй цооног өрөмдөх хүчин чадалтай өрмийн машин ашиглана.

Уурхайн хөрс хуулалт болон хүдэр олборлолт нь өрөмдлөг тэсэлгээтэй явах бөгөөд Тэсэлгээний ажлыг 7 хоногт 1 удаа явуулна. Хандгайт уурхай нь 2026 оны уулын ажлын төлөвлөгөөний хүрээнд өрөмдлөгийн ажлыг “Мөнх Тэтгэгч Хүч” ХХК гэрээт компанийн 5 ширхэг өрмийн машинаар гүйцэтгүүлэх ба тэсэлгээний ажлыг “Монтэй-Эрдэнэ” ХХК-ний тэсэлгээний тусгай зөвшөөрөлтэй компаниар гүйцэтгүүлнэ. 2026 оны ашиглалтын үйл ажиллагааны төлөвлөгөө “Хандгайт уурхай” 8 Хөрс хуулалт, хүдэр олборлолтын ажилд комацу PC1250 маркын гидро экскаватор 3 ширхэг, комацу PC3000 маркын цахилгаан экскаватор 1 ширхэг тээврийн зайнаас хамаарч 13 ш комацу HD785 маркын өөрөө буулгагч автосамосвалын хослолоор тасралтгүй ажиллана. Хөрс тээвэрлэлтийн үндсэн траншейн эцсийн байдлаар үүсэх ба тээврийн зай талдаа 2.5 км байх ба хөрсийг хүдрийн 2, 3, 4-р биетийн хажууд байрлах хоосон чулуулаг /хаягдлын/ овоолгод байршуулна. Овоолгын өндрийг 30м өндөртэй дэд яарус үүсгэж овоолгын тогтворжилтыг хангаж ажиллана. Ил уурхайн тээврийн зам болон карьерийн тоосжилт дарахаар 30тн автомашинаар 9.8 км урттай замыг хуурайшилтын үед чийгшүүлж усална. Үйлдвэр технелогит усыг ашиглахгүй ба ногоон байгууламж нөхөн сэргээлт, тоосжилт дарах зориулалтаар БУЦБ-с авч ашиглана. Мөн Баруун биетийн шүүрлийн шавхан зайлуулах уснаас авч ашиглана.

Ил уурхайн 2026 оны хүчин чадал нь: Уурхай 2026 онд 5.42 сая.м³ хөрс хуулж 1.58 сая.тн хүдэр олборлож 5.79 сая.м³ уулын цул хөндөнө. Уурхай жилийн турш тасралтгүй ажиллагаатай ажиллах ба ажилчид 14 хоног ажиллаж, 14 хоног амарч 2 ээлжийн зарчмаар ажиллана. Уулын ажил Хандгайт уурхай нь 2026 онд MV-016947 тусгай зөвшөөрлийн талбайн хүдрийн 2, 3, болон 4-р биет уурхайд уулын ажлыг явуулна. Уурхайн гүнзгийрэлтийн хурд 10-40 м/жил байна. Хөрс тээврийн зай талдаа дунджаар 2.5 км байна.

Уурхайд ажиллуулах техник тоног төхөөрөмж

Баянголын ордын төв хэсгийн зүүн биетийн нөөцийг ил уурхайн аргаар олборлохоор төлөвлөсөн. Уурхайд ажиллуулах техник, тоног төхөөрөмжийн сонголтыг техникийн үзүүлэлт, үнэ, ашиглалтын гол зардал, хүчин чадал зэрэг үзүүлэлтүүдийг үндэслэн сонгосон. Нийт 27 техник ажиллахаар төлөвлөсөн.

	Марк	Төрөл	Загвар	Үйлдвэрлэсэн улс	Нэгж	Хэмжээ
1	2	3	4	5	6	7
1	KOMAT'SU	Эксковатор	PC3000	Япон	м3	12.0
2	KOMAT'SU	Эксковатор	PC1250	Япон	м3	5.2
3	KOMAT'SU	Эксковатор	PC1250	Япон	м3	5.2
4	KOMAT'SU	Эксковатор	PC1250	Япон	м3	5.2
5	KOMAT'SU	Автосамосвал	HD785	Япон	тн	41.0
6	KOMAT'SU	Автосамосвал	HD785	Япон	тн	41.0
7	KOMAT'SU	Автосамосвал	HD785	Япон	тн	41.0
8	KOMAT'SU	Автосамосвал	HD785	Япон	тн	41.0
9	KOMAT'SU	Автосамосвал	HD785	Япон	тн	41.0
10	KOMAT'SU	Автосамосвал	HD785	Япон	тн	41.0
11	KOMAT'SU	Автосамосвал	HD785	Япон	тн	41.0
12	KOMAT'SU	Автосамосвал	HD785	Япон	тн	41.0
13	KOMAT'SU	Автосамосвал	HD785	Япон	тн	41.0
14	KOMAT'SU	Автосамосвал	HD785	Япон	тн	41.0
15	KOMAT'SU	Автосамосвал	HD785	Япон	тн	41.0
16	KOMAT'SU	Автосамосвал	HD785	Япон	тн	41.0
17	KOMAT'SU	Автосамосвал	HD785	Япон	тн	41.0
18	KOMAT'SU	Бульдозер	WD600-6	Япон	м3	6.0
19	VOLVO	Утгуурт ачигч	L350F	БНХАУ	м3	10.0
20	VOLVO	Утгуурт ачигч	L250H	БНХАУ	м3	4.5
21	TEREX	Автосамосвал	TR50	БНХАУ	тн	60.0
22	KOBELCO	Эксковатор	SK330	Япон	м3	
23	Бусад	Өрмийн машин	ZGYX-430GF	БНХАУ	мм	165.0
24	Бусад	Өрмийн машин	ZGYX-430GF	БНХАУ	мм	165.0
25	Бусад	Өрмийн машин	ZGYX-420TF	БНХАУ	мм	165.0
26	Бусад	Өрмийн машин	ZGYX-420TF	БНХАУ	мм	165.0
27	Бусад	Өрмийн машин	ZGYX-420TF	БНХАУ	мм	165.0

Ажиллах хүчний тухай

2026 онд уурхайн хэмжээнд нийт 289 ажилтан ажиллахаар төлөвлөсөн. Эдгээр ажилтнууд нь ээлжийн системээр 2 ээлжээр 14 хоног ажиллаж 14 хоног амрах хуваарийн дагуу ажиллана.

ХОЁР. ТӨСӨЛ ХЭРЭГЖИЖ БУЙ НУТГИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧИН НИЙГЭМ ЭДИЙН ЗАСГИЙН ТӨЛӨВ БАЙДЛЫН ТОВЧ ТАНИЛЦУУЛГА

Районы гадаргуу

Хойгуурх ба урдуурх чиглэлтэй 2 трассын хойд талаар орших уулууд нь Орхон Сэлэнгийн сав газрын бэсрэг дунд өндөрлөгтэй уулсын тогтолцоо бүхий Дэлгэрханы нурууны мужид хамаарагдана. Энэ бүсэд 1278.8 м-т өртөгдсөн Дулаанхан уулын өвөр бэлд орших цэгээс эхлэн Талын гозгор уул /763.2/ Номгон уул /1279.7/ Хана чулуут уул /1080.4/ Барчигар уул /985/ Хутаг овоо /1007.8м/ уулс байна. Дээрх уулсын хамгийн өндөр оргил нь далайн түвшнээс дээш 1512.4м-т өргөгдсөн Дулаан уул, хамгийн нам дор газар нь ерөө голын хөндийн 603.47м үнэмлэхүйн өндөртэй нам адаг байна. Уулын оргилоос голын хөндийн адаг хүртэл харьцангуй өндөр нь 600-800 м-ийн хооронд хэлбэлзэнэ.

Уур амьсгал

Уур амьсгалын хувьд эх газрын эрс тэс хуурай, халуун бүсэд хамаарагдах бөгөөд хоногийн болон жилийн температурын зөрүү эрс өөрчлөлт ихтэй нутаг юм Сэлэнгэ аймгийн 2018-2022 оны агаарын жилийн дундаж температур 1,0 хэм дулаан байсан бөгөөд олон жилийн дундажтай харьцуулахад 0,8 хэмээр дулаан байсан байна. 4-р сарын агаарын температурын дундаж нь 1981-2010 оны дундажаар 3-6 градус дулаан байдаг. Хамгийн халуун үе нь 7-8 сард $+40^{\circ}\text{C}$ (сарын дундаж $+20^{\circ}\text{C}$) хүрэх бөгөөд, 1-р сард -35°C (сарын дундаж -20°C) хүртэл хүйтэрдэг байна. Салхины дундаж хурд 2.6 м/с, өвөл ба зундаа тогтуун, (0.1-2.3 м/с), хавартаа 35.9 м/с хүртэл ширүүсдэг. Жилд дундажаар 150 мм орчим тунадас унадаг бөгөөд түүний 70% нь зуны улиралд (зөвхөн 7-р сард 258 мм хүрч байсан тохиолдол бий) унадаг.

Усан сүлжээ /Гадаргын ус/

Төслийн талбай нь Ерөө голын сав газарт байрлах ба голоос 13,5 км Ерө голд цутгах Баянголоос 2,5 км-т Булгийн голын эхэнд байрлана. Булгийн гол нь Хэнтийн нуруунаас эх аван Баянголын баруун гарт усаа өгнө. Ус хурах талбай 11 км² ,ус хурах талбайн дундаж өндөр 1050м.

Газрын доорх ус

Баянголын төмрийн ордын район бүхий уулсууд нь нам доор орших гидрогеологийн ай савуудын газрын доорх усны хуримтлалын гадаад тэжээгдлийн мужийн үүрэг гүйцэтгэж байгаа гидрогеологийн массив болно. Тухайлбал Ерөө гол Баянгол Хүдэр гол зэрэг нь хаврын шар усны үер хур борооны усаар их хэмжээгээр үерлэх бөгөөд энэхүү голуудын усны хангамж

тэжээл нь газрын доорх уснаас 2%, цасны уснаас 25%, хур борооны уснаас 55%-ийг тус тус авдаг гэж үздэг. Газар доорх усны хамаатуулж тооцох хамгийн том гадаргын усан сүлжээний төлөөлөгч нь Ерөө гол юм. Тэжээгдэл авах цэвдэг, чулуулаг байхгүй учир Ерөө голтой гүний гидравлик холбоотой. Газрын доорх ус нь усны мужийн ангиллаар авч үзвэл Ерөө голын ай сав газар нь улирлын дунд зэргийн тэжээлтэйд багтаж байна.

Хөрс

Судалгааны үр дүнд уулын хээрийн хар хүрэн хөрс нугархаг хар хүрэн тогтоосон. Хөндийн цайвар хүрэн карбонатлаг хөрс орд газрын уулархаг хэсгийн урд хажуугаар тархжээ. Хар шороон хөрс орд газрын орчин тойронд тархана. Тухайн газрын хөрс нь хотжилт, зам харгуй, газар тариалан, уул уурхайн үйлдвэрлэл зэрэг хүний хүчин зүйлийн хүчтэй нөлөөнд өртөж байгаагүй, зөвхөн малын бэлчээрийн зориулалтаар ашиглагдаж байсан газар юм.

Ургамал ба амьтны аймаг

Ургамлын бүрхүүл сайн хөгжсөн бөгөөд тал хээрийн бүсийн ургамал тархсан. Хуурай ам хөндийн уулын ойт хээр голын нуга нугажуу газар ба нарс хусан ой, ойн захын энгэр бэл арыг дагасан өвсөн бүрхэвчийг үүсгэгч ургамлын 70 гаруй хувь нь алаг өвс үлдэх хувийг үетэн улалж болон бусад ургамал бүрдүүлж байна. Амьтны аймгийн төрөл зүйлийн хувьд цөөхөн төрөл зүйл, цөөхөн тоо толгойтой байдаг. Гол төлөв нүүдлийн туурайтан болон мэрэгчид, шувууд энд нутагладаг. Манай орны бусад уулархаг нутагтай харьцуулахад экологийн хувьд нэгэн жигд, цөөвөр зүйлийн бүрэлдэхүүнтэй, тоо толгойн хувьд нягтшил ихтэй бүс нутагт хамаарна.

Геологийн тогтоц

Хандгайтын уурхай нь геоморфологийн ангиллаар Хэнтийн уулархаг мужийн бага ба Их Хэнтийн нурууны өндөр уулын районд багтах учир уулсын хамгийн өндөрлөг газрууд буюу уул зүйн дээд давхаргад хамаардаг нутаг юм. Уулсын үнэмлэхүйн өндөр 2500-2800м, харьцангуй өндөр нь 1000м-с их байна. Уулсын хооронд их хөгжсөн голуудын усан сүлжээтэй хөндийн ёроол нь харьцангуй өндрөөс ихэд доошилсон онцлогтой. Энэ орчмын уулс тектоникийн цулдам хөдөлгөөнөөр бүрэлдэн тогтсон бөгөөд дөрөвдөгч галавын эртний мөстлөгийн нөлөөгөөр элэгдсэнээс гадна орой нь тэгширч хавтгай буюу бөмбөгөрдүү болсон байдаг. Энэ байдлаас уламжлан гүний тектоник тогтцын илрэл ба голын голдирол дагуу гадарга дээр ойрхон байрлалд гарч ирсэн байна.

ГУРАВ. ТӨСЛИЙН ГОЛ БА БОЛЗОШГҮЙ СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙН ТОВЧ ТОДОРХОЙЛОЛТ

Агаарын чанарт үзүүлэх нөлөөлөл

Ил уурхайн уурхайлалтын явцад гарах хүдэр дамжуулах, бутлах, зөөх, ачих бүхий л үйлдвэрийн шатанд үүсэх нэлээд хэмжээний тоосжилт нь орчны агаарыг бохирдуулах эх үүсвэр болох юм. Мөн хүдрийн овоолгын болон хаягдал чулуулгийн овоолгын гадаргаас салхины элэгдлээр их хэмжээний тоосжилт үүснэ.

Хөрсөн бүрхэвчинд үзүүлэх нөлөөлөл /хөрсний элэгдэл, эвдрэл/

Барилга байгууламж барих үеийн болон барьсны дараах хөрсний эвдрэл, машин механизмын засвар үйлчилгээний явцад гарах шатах тослох материалын асгаралт зэргээс хөрсний бохирдол үүсэх үүсвэрүүд болж болзошгүй.

Усан орчинд үзүүлэх нөлөөлөл

Ой мод үйл ажиллагааны явцад огтлогдсоноор хөрсний усны түвшин буурах магадлалтай.

Ургамал амьтанд үзүүлэх нөлөөлөл

Үйл ажиллагааны явцад хөрс хуулалт, тээвэрлэлт, өрөмдлөг, тэсэлгээний ажил ихээр хийгдэж, ургамлан нөмрөг устаж, тус газарт нутагшсан жижиг мэргэч амьтдын амьдрах орчин алдагдана. Ургамлан нөмрөг /ой мод өртөгдсөнөөс/ их хэмжээгээр утсанаас тухайн орчны агаарын экосистемд өөрчлөлт бий болно. Уурхайн эдэлбэр газар, дэд бүтцийн ажил хийгдвэл тухайн өртөгдөх газрын ургамал, амьтан өртөх магадлалтай.

Газрын хэвлийд үзүүлэх нөлөөлөл

Уурхайлалтын үйл ажиллагааны үед хөрс хуулалт их хэмжээгээр явагдаж, газрын хэвлийд хонхор үүсгэж, гүнээс гарах их хэмжээний хөрсний овоолго газрын хэвлий дээр бий болон газрын ландшафтад өөрчлөлт бий болно.

Хүснэгт 3: Байгаль орчинд нөлөөлөх нөлөөлөл түүний эрчим

Байгаль орчны үзүүлэлт	Шууд	Шууд бус	Өөрөө зохицуулагдах	Богино хугацааны	Урт хугацааны	Буцаж нөлөөлөх	Буцалтгүй нөлөөлөх	Хүчтэй	Дунд зэрэг	Бага зэрэг
<i>1. Усан орчинд үзүүлэх нөлөөлөл</i>										
Газрын доорх урсацын өөрчлөлт	х			х			х		х	
Газрын доорх усны чанарын өөрчлөлт	х			х			х		х	
Гадаргын усны урсацын өөрчлөлт				х			х		х	

Ургамлын бүтцийн өөрчлөлт	х		х			х	х		
Хөрсний элэгдэл, эвдрэл	х				х		х	х	
Геологийн тогтоцын өөрчлөлт	х			х			х		
Зэрлэг амьтдын орон зайн өөрчлөлт	х			х			х		х
Уур амьсгалын /бичил/ өөрчлөлт		х		х			х		х
2. Байгалийн нөөц, ашиглалт									
Газрын гадаргын нөөц баялаг	х				х		х		х
Бэлчээрийн байдал	х			х			х		х
Эрдэс түүхий эдийн нөөц	х				х		х		х
Эрчим хүчний нөөц	х				х		х		х
3. Байгаль орчны өөрчлөлт									
Ундны усны чанар ,хэмжээ	х				х		х	х	
Агаарын бохирдол	х		х			х		х	
Хөрсний эвдрэл, бохирдол	х				х		х	х	
Хорт бодис усаар дамжин хүн, амьтанд нөлөөлөх		х			х	х			х
Дуу чимээ, шуугианы нөлөө	х			х					х
4. Байгалийн өнгө төрх, түүх соёлын дурсгалт зүйл									
Байгалийн үзэсгэлэнт өнгө төрх өөрчлөгдөх	х				х		х	х	
Ландшафтын хэлбэр, өнгө өөрчлөгдөх	х				х		х	х	
Тусгай хамгаалалттай газар нутагт нөлөөлөх	х								х
Түүх соёлын дурсгалт зүйлд нөлөөлөх	Нөлөөлөл байхгүй								
Археологи, палеонтологийн олдворт нөлөөлөх	Нөлөөлөл байхгүй								
5. Нийгэмд үзүүлэх нөлөө									

Үйлчилгээний салбарын үйл ажиллагаанд нөлөөлөх		x		x			x		x
Хүн амын орлого өөрчлөгдөж нэмэгдэх	x			x			x		x
Хүн амын эрүүл мэндэд нөлөөлөх		x		x		x			x
<i>6. Эдийн засаг байгаль орчин</i>									
Татварын орлого өөрчлөгдөх	x			x			x		x
Бүс нутгийн орлого нэмэгдэх	x			x			x		x
Ядуурлыг бууруулахад дэмжлэг болох	x			x			x		x
Ажлын байр нэмэгдэх	x			x			x		x
Улирлын чанартай эрэлт хэрэгцээ нэмэгдэх	x			x			x		x
<i>7. Бусад нөлөөлөл</i>									
Төслийн талбайд уурхайн техник, тоног төхөөрөмжүүдийн бүрэн бүтэн байдал алдагдах, ХХАА-ны нөхцөл, дүрэм журам зөрчигдсөнөөс аюул осол гарах		x			x				x
Химийн бодисууд болон тэсрэх материалуудын ашиглалт, хадгалалт, тээвэрлэлттэй холбоотойгоор хүрээлэн буй орчин (Агаар, хөрс, усан орчин, амьтан) болон ажилчдын эрүүл мэндэд аюул осол учруулах		x			x			x	
Тэсрэх материал болон химийн бодисуудын хаягдлыг хадгалах болон устгах технологийн горим алдагдсанаас хүрээлэн буй орчин (Агаар, хөрс,		x			x			x	

усан орчин, амьтан) болон ажилчдын эрүүл мэндэд аюул осол учруулах										
Байгалийн гамшиг, аюулт үзэгдлийн улмаас ажилчдын эрүүл мэндэд аюул учрах, химийн бодис алдагдаж хүрээлэн буй орчин (Агаар, хөрс, усан орчин, амьтан) болон ажилчдын эрүүл мэндэд аюул учруулах нөхцөл бүрдэх		х			х				х	

ДӨРӨВ. БАЙГАЛЬ ОРЧНЫГ ХАМГААЛАХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ГОЛ ЗОРИЛГО, ХАМРАХ ХҮРЭЭ

Энэхүү байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө нь “Инфинити Спэйс” ХХК-ийн Хандгайт уурхайн үйл ажиллагаанд байгаль орчны нийцлийг хангуулах гол зорилготой ба төсөл хэрэгжих нутаг дэвсгэрийн байгаль орчныг хамгаалах, байгалийн баялгийг зүй зохистой ашиглах, нөхөн сэргээх, нөлөөллийн үнэлгээгээр тогтоогдсон сөрөг нөлөөллийг бууруулах арилгах урьдчилан сэргийлэх төсөл хэрэгжих орчинд үүсэж болзошгүй сөрөг нөлөөллийн үр дагаварыг илрүүлэх, хянахад оршино.

Төлөвлөгөөний хүрээнд дараах арга хэмжээг хэрэгжүүлэхийг зорилт болгоно. Үүнд:

- БОННУ-ний шаардлагуудыг биелүүлэх
- Уурхайн үйл ажиллагааны талбайн хүрээнд байгаль орчны хуулийн нийцлийг хангуулахад анхаарч, хяналт тавьж ажиллах,
- Инфинити Спэйс ХХК-н Хандгайт уурхайн хэмжээнд байгаль орчны хэлтэсийн бодлого, дүрэм, журмын хэрэгжилтийг хангах
- Туслан гүйцэтгэгч байгууллагуудын байгаль орчны чиглэлээр хэрэгжүүлэх арга хэмжээг тодорхойлж, түүний гүйцэтгэлд хяналт тавих
- БОМТ-нд оролцогч байгууллагуудын үйл ажиллагаандаа хэрэгжүүлэх байгаль орчны асуудлыг тодорхойлох
- ОХШХ-нд талуудын оролцоог хангах, ил тод нээлттэй байх зарчмыг баримтлах

БОМТ -ний ихэнх хэсэг Байгаль орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөртэй нягт уялдах бөгөөд төслийн хэрэгжилтийн бүхий л хугацааны туршид газрын доорх ус, агаар, хөрсний чанар, ургамалжилт, амьтны аймагт гарч байгаа өөрчлөлтүүдийг тухай бүрт нь шинжилж, үр дүн ямар байгааг хянах, шаардлагатай үед нэмэлт арга хэмжээ авах зорилгоор төсөл үргэлжлэх бүх л хугацааны турш орчны хяналт - шинжилгээний хөтөлбөрийг хэрэгжүүлнэ.

Энэхүү төлөвлөгөөнд тусгасан байгаль орчныг хамгаалах арга хэмжээнүүд нь зөвхөн “Инфинити Спэйс” ХХК -н Баянголын төмрийн хүдрийн ордын төв хэсгийн зүүн хойд биетийг хуурай соронзон аргаар баяжуулах төслийг хэрэгжүүлэхэд зориулагдсан болно.

БОМТ боловсруулахдаа Байгаль орчныг хамгаалах тухай хууль, байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээний тухай хууль, байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө боловсруулах хянан батлах, тайлагнах журам /2019.10.31/-ыг удирдлага болгон боловсруулав.

БҮЛЭГ 5. Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө

Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө нь төсөлд хийсэн БОННУ-ний явцад тодорхойлсон гол болон болзошгүй сөрөг нөлөөллийг бууруулах, тэдгээрийн үр дагавраас урьдчилан сэргийлэх, арилгахад чиглэнэ. Тэдгээрийг хэрэгжүүлэх хугацаа, зарцуулах холбогдох төсөв, баримтлах эрх зүйн баримт бичгүүдийг тодорхойлж, энэхүү хэсэгт тусгав.

Хүснэгт 4: Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө

№	Гол ба болзошгүй нөлөөлөл	Урьдчилан сэргийлэх бууруулах, арилгах арга хэмжээ	Арга хэмжээний цар хүрээ	Нэгжийн өртөг /мян.төг/	Нийт зардал /мян.төг/	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	Баримтлах стандарт, аргачлал
АГААР ОРЧИН							
1	Машин техник тоног төхөөрөмжийн хөдөлгүүрийн хөдөлгөөн гарах утаа тортог бусад элемент зэрэг нь агаарын чанарт нөлөөлөх	Ашиглагдаж буй машин техникээс ялгарах агаар бохирдуулсны төлбөр, үзлэг засвар үйлчилгээг тогтмол хийж байх	Хандгайт уурхайд ажиллах бүх машин техник хэрэгсэл	ҮАЗ		Үйл ажиллагааны турш	MNS 6063-2010 “Агаарын чанар хот суурин газрын гадаад орчны агаарт байх бохирдуулах бодисын хүлцэх хэм хэмжээ”
2	Хүдэр баяжуулах явцад тоосжилт их үүсч агаарын чанарт нөлөөлөх	Агаар дахь тоосжилтыг бууруулахаар ХБҮ-н хүлээн авахын тоос баригчаас унах тоосны хаягдлын пункерийн цэвэрлэгээг тогтмол хийх	ХБҮ-н хүлээн авах	ҮАЗ		Үйл ажиллагааны турш	MNS 5885:2008 Агаарт байх бохирдлуулах бодисын хүлцэх хэм хэмжээ, Техникийн ерөнхий шаардлага
3	Агаар орчинд үнсний хаягдал тархах, орчин бохирдуулах	Үнсний хаягдал салхиар хийсч агаар орчинд тархахаас сэргийлж үнс хаягдлын тусгай цэг байгуулах	Уурын зуухны эх үүсвэрт	-	1,000.0		
4	Хүдэр тээвэрлэх үед хүнд даацын машин механизмын хөдөлгөөнөөр сул шороо үүсч тоосжилт ихсэж агаарын чанарт нөлөөлөх	Уурхайн карьер болон тээврийн зам, технологийн замын усалгааг хуурайшилт ихтэй үеүүдэд тогтмол хийж тоосжилтыг бууруулж ажиллах	Төслийн талбайн тээврийн болон технологийн зам	-	ҮАЗ	Хуурайшилт ихтэй үеүүдэд өдөр бүр	MNS 5885: 008 Агаарын чанар, техникийн ерөнхий шаардлага
ГАЗРЫН ГАДАРГА ХЭВЛИЙ ХӨРСӨН БҮРХЭВЧ							

2026 ОНЫ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

5	Усны сан бүхий газрын хөрс үерийн урсацаар бохирдох	Усны сан бүхий газрын ЭХБ-н хөрснөөс дээж агрохимийн шинжилгээ хийлгэх	Булгийн голын хамгаалалтын бүс – 200м	50.0	100.0	Жилд 2 удаа	MNS 5850:2008 Хөрсний чанар хөрс бохирдуулагч бодис элементүүдийн зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ
6	Хөрс элэгдэх эвдрэх ургамлан нөмрөг гэмтэх	Хөрс эвдрэлд орохоос сэргийлж замын сүлжээг багасгах, ашиглагдахгүй салаа замуудыг хааж, тэмдэгжүүлэх	Төслийн талбай	-	ҮАЗ	2026 онд	MNS 3297: 1991 “Байгаль хамгаалал Хөрс, хот суурин газрын хөрсний ариун цэврийн үнэлгээний үзүүлэлтийн норм”
7	Шатах тослох материал болон нефтийн бүтээгдэхүүний асгаралтаас хөрс бохирдох	Шатах тослох материал алдагдаж болзошгүй эх үүсвэрүүдэд асгарч алдагдсан тохиолдолд шаардагдах хэрэгсэл, материалыг бэлтгэх, бэлэн байлгах	Авто техникийн зогсоол, тосны цэг	ҮАЗ			
8		Асгаралт, алдагдлыг хянах дотоод журмыг шинэчлэх, хэрэгжүүлэх	Төслийн хүрээнд	ҮАЗ		Төсөл хэрэгжих хугацаанд	
9	Шимт хөрсний нөөц багасах, нөхөн сэргээлтэнд хүрэхгүй байх	Олборлолт нэмэгдэх бүрт шимт хөрсийг хуулж, овоолгод стандартын дагуу хэлбэршүүлэх, бүртгэл хөтлөх	Газар хөндөж хөрс хуулалт хийгдсэн талбай	ҮАЗ		Хөрс хуулалт хийгдэх бүрт	Газар шорооны ажлын үед шимт хөрс хуулалт, хадгалалт” MNS 5916:2008” <i>стандарт</i>
УСАН ОРЧИН							
10	Ус ашиглах эрх үгүй болох, уурхайн үйл ажиллагаа зогсох	Төрийн захиргааны байгууллагатай ус ашиглах гэрээ байгуулж, ус ашигласны төлбөрийг төлөх	Төслийн хүрээнд	-	ҮАЗ	2026 оны 1-р улиралд	Усны тухай хууль MNS 3935:1986 Ундны усны шинжилгээнд хяналт тавих
11	Гүний усны нөөц хомсдох, бохирдох Гадаргын болон гүний ус багасах хомсдох	Ус ашиглалтын тоолуур болон баталгаажуулалтанд хяналт тавьж ажиллах	Баянгол хотхоны унд ахуйн худгийн тоолуур	-	-	2026 онд улирал бүр	Усны тухай хууль Усны сан бүхий газар, усны эх үүсвэрийн онцгой болон энгийн хамгаалалтын, эрүүл ахуйн бүсийн
12	Усны нөөц хомсдох	Гүний болон гадаргын усны хэмжилт судалгааг тогтмол	Гүний 1 худаг Хяналтын 1 цооног	-	-	Хуваарийн дагуу	

2026 ОНЫ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

		хийж дата мэдээлэл үүсгэх, хяналт тавьж ажиллах	Голын 1,2-р цэг		-		дэглэмийг мөрдөх журам"
13		Ус ашиглалтын боломжит нөөцийн дүгнэлтийг усны агентлагаар гаргуулах	MV 016947 MV 022128	-	ҮАЗ	2026 онд	
14	Усны эх үүсвэр хомсдох бохирдох	Усны эх үүсвэр болох Булаг шандыг хамгаалах, хашаажуулах ажлыг орон нутгийн байгаль хамгаалагч, төрийн захиргааны байгууллагатай хамтран хэрэгжүүлэх	Ерөө сумын нутаг дэвсгэр	-	5.000.0	2026 оны 2,3-р улирал	
УРГАМЛАН НӨМРӨГ							
15	Нутгийн унаган ургамлан нөмрөг устаж үгүй болох Ховор ургамал устах	Газар шорооны ажил эхлэхээс өмнө тухайн орчинд ховор, нэн ховор ургамлын төрөл зүйл байгаа эсэхэд бичиглэл хийх, байгаа бол эвдрэлд өртөхгүй газарт шилжүүлэн суулгах, хамгаалах	Уурхайн лицензийн талбай		ҮАЗ	2026 оны турш	БОННУ-д тусгагдсан зөвлөмжийн дагуу
16	Нөхөн сэргээлт хийгдсэн талбайн ургамлан нөмрөг ургалтгүй болох	Өмнөх онд нөхөн сэргээлт хийгдсэн талбайд ургамлын бичиглэл хийх, тарьсан модны амьдралтын судалгаа хийж мэдээллийн санд бүртгэх, нөхөн сэргээлтийн мониторингийг тогмолжуулах	Өмнөх оны нөхөн сэргээлт хийгдэж хүлээлгэн өгсөн талбай		ҮАЗ		MNS 5918:2023 Биологийн нөхөн сэргээлтийн стандарт
17	Ургамлын бүрхэц өөрчлөгдөх	Ургамлын мониторингийн бичиглэлийг цэг тус бүрт хийж дүгнэлт гарган, боловсруулах	Ургамлын мониторингийн 5 цэг		ҮАЗ	5,6,7,8,9-р сар	Батлагдсан арга зүйн дагуу
АМЬТНЫ АЙМАГ							
18	Амьтадын тоо толгой устаж үгүй болох, уурхайн машин техникийн дуу чимээ ан амьтдад сөргөөр нөлөөлөх	Уурхайн бүст амьдрах ан амьтадын тоо толгойг автомат камерийн тусламжтайгаар бүртгэлжүүлэх, судалгааг мэдээллийн санд нэгтгэх бүртгэх	Төслийн хүрээнд 5 камер	-	ҮАЗ	14 хоногт 1 удаа	Ан амьтан хамгаалах тухай хууль

2026 ОНЫ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

19	Үр төлөө үлдээж чадахгүй байх, идэш тэжээлийн хомсдолд орох	Ан амьтдыг хамгаалах, идэш тэжээлийг бэлтгэх зорилгоор биотехнекийн арга хэмжээ авах	Төслийн талбайн ойролцоо	-	ҮАЗ	Тодорхой давтамжийн дагуу	Компанийн БО-ны баримтлах бодлого зорилт
Нийт					6,100.0		

БҮЛЭГ 6. НӨХӨН СЭРГЭЭЛТИЙН АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Орчны тохижилт нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөө нь Хандгайт уурхайн Баянгол хотхоны ажилтануудын амьдрах орчин ногоон байгууламж тохижилт, уул уурхайн үйл ажиллагаагаар эвдэрсэн газрыг нөхөн сэргээхээр төлөвлөн орууллаа. Нөхөн сэргээлтийг стандартын дагуу хийж гүйцэтгэн орон нутагт актаар хүлээлгэн өгч нөхөн сэргээлтийн дараах хяналт мониторингийг тогтмолжуулан ажиллана.

Хүснэгт 5: Нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөөний задаргаа

Нөхөн сэргээлтийн зорилт	Нөхөн сэргээлтийн арга хэмжээ	Арга хэмжээний цар хүрээ	Хэмжих нэгж	Тоо хэмжээ	Нэгжийн зардал /мян.төг/	Нийт зардал /мян.төг/	Хэрэгжүүлэх хугацаа, давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
Биологийн нөхөн сэргээлт	Өмнөх онд техникийн нөхөн сэргээлт хийгдсэн 1.2 га талбайд биологийн нөхөн сэргээлт хийж орон нутагт актаар хүлээлгэн өгөх	Хандгайт уурхайн хажууд орших талбай	Га	1,2	-	5.000.0	2025 он 04-05 сард	MNS 5918:2023 Биологийн нөхөн сэргээлтийн стандарт
Орчны тохижилт, ногоон байгууламжийн усалгаа, арчилгаа	Баянгол хотхонд таригдсан мод, зүлэгний арчилгаа, усалгаа тайралт, хамгаалалт	Баянгол хотхон	Га	0,2	-	ҮАЗ	2025 онд	MNS 6260:2020. Зүлэгжүүлэх талбай бэлтгэх, үр тарих, арчлах
	Шинэ засварын шопын гадна тохижилтонд чимэглэлийн болон жимсний мод бут тарих	Шинэ засварын шоп	-	-	-		2025 оны 05 сард	MNS 6140:2010 Биологийн нөхөн сэргээлтийн стандарт
Нийт				1,4 га		5.000.0		

ДОЛОО. ДҮЙЦҮҮЛЭН ХАМГААЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээ гэж дүйцүүлэн хамгаалахаар тогтоогдсон газар нутагт сонгон авсан биологийн олон янз байдлыг хамгаалах, сайжруулахад чиглэгдсэн хамгааллын менежментийн багц арга хэмжээ юм. Дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээг

2026 ОНЫ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

хэрэгжүүлсний үр дүнд тухайн газрын биологийн олон янз байдал хэвийн нөхцөлөөс илүүтэй сайжирсан байх нь дүйцүүлэн хамгааллын эцсийн зорилго болно.

Хүснэгт 6: БОЯБДХ-н төлөвлөгөө

№	Дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээний зорилт	Авах арга хэмжээ	Хэмжих нэгж	Тоо хэмжээ	Нэгжийн зардал, /төг/	Нийт зардал /сая.төг/	Хэрэгжүүлэх хугацаа	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
1	Биологийн олон янз байдлыг дүйцүүлэн хамгаалах, нэн ховор, ховор ургамлыг хамгаалах хөрс орчинг сэргээх ойн сан, усан орчинг нэмэгдүүлэх	Биологийн олон янз байдлыг дүйцүүлэн хамгааллын хөтөлбөрөөр шатсан ойн санг нөхөн сэргээж, ойжуулалт хийж гүйцэтгэх	га	10		60.000.0	2026 онд	Ойн тухай хууль, БОАЖ-ын сайд, сангийн сайдын хамтарсан А/172,116 тушаал
		Нийт					60.000.0	

НАЙМ. НҮҮЛГЭН ШИЛЖҮҮЛЭХ, НӨХӨН ОЛГОВОР ОЛГОХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Төслийн талбайд зайлшгүй нүүлгэн шилжүүлэх шаардлагатай асуудал одоогоор байхгүй байна. Зайлшгүй нүүлгэн шилжүүлэх шаардлага гарсан тохиолдолд арга хэмжээ авч ажиллана.

ЕС. ТҮҮХ СОЁЛЫН ӨВИЙГ ХАМГААЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Төслийн MV -016947 тоот ашиглалтын тусгай зөвшөөрөлтэй талбайд 2013 онд ШУААХ-н судлаачдын багаар архелогийн судалгаа хийлгүүлж ажилласан. Судалгааны явцад ямар нэгэн архелогийн дурсгал илэрч олдоогүй болно. Цаашид уурхайн газар шорооны ажлын явцад соёлийн өв олдохыг үгүйсгэхгүй. Тиймээс соёлын өв илэрсэн тохиолдолд Соёлын өвийг хамгаалах тухай хуулийн 30,4-т заасны дагуу олдворыг илрүүлсэн өдрөөс хойш 30 хоногийн дотор сум дүүргийн бүртгэл мэдээллийн санд заавал бүртгүүлнэ гэж заасан бөгөөд энэ заалтыг баримтлан ажиллах болно.

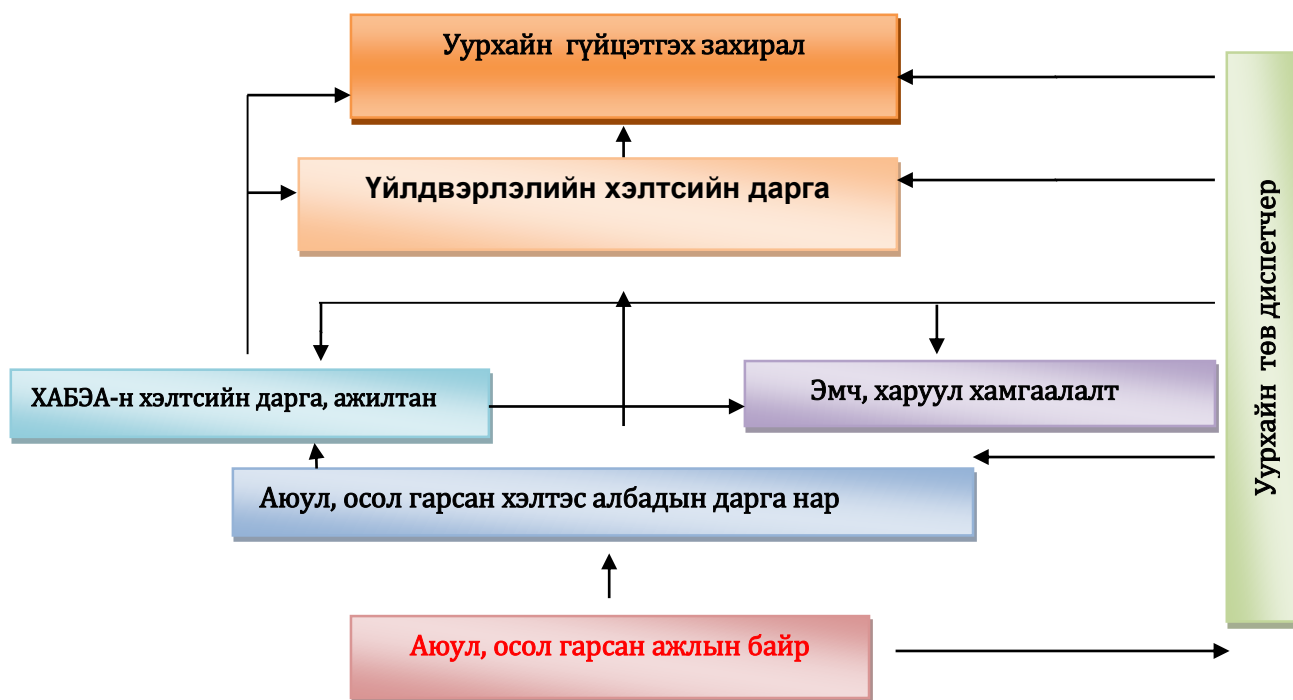
АРАВ. ОСОЛ ЭРСДЛИЙН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

“ИНФИНИТИ СПЕЙС” ХХК-ийн “ХАНДГАЙТ” төмрийн хүдрийн хуурай баяжуулах үйлдвэрт үүссэн аюул, осол тохиолдох үед шуурхай мэдээлэлийг аюул, осол гарсан ажлын байр, тухайн алба, хэсгийн удирдлага, ХАБЭА-н мэргэжилтэн, ажилтнуудад нэн яаралтай мэдэгдэж улмаар компаний захирал, ерөнхий инженер /ослын үеийн удирдагч / нарын шийдвэрээр нийт ажиллагсдад зарлан мэдээлэл хүргэх ажлыг 2 цагийн дотор зохион байгуулна.

Аюул, осол гарсан тухай шуурхай мэдээллийг ХАБЭА-н мэргэжилтэн, уул уурхайн аврах алба, аймгийн Онцгой байдлын газрын жижүүрт, мөн аймгийн Цагдаагийн газрын жижүүрт мэдээлэхийн зэрэгцээ аймгийн Мэргэжлийн хяналтын газрын геологи уул уурхайн болон хөдөлмөрийн улсын байцаагчид мэдээлэх.

Үйлдвэрийн томоохон аюул, осол тохиолдсон үед авран хамгаалах, сэргээн босгох ажлыг нэн даруй эхлүүлэх, шуурхай ажлын хэсгийг ажиллуулах шийдвэрийг компанийн захирал, ерөнхий инженер гаргаж холбогдох хэсгийн дарга, мэргэжлийн ажилтнуудад гэрийн болон гар утас, хаягаар мэдэгдэж жижүүрийн унаагаар батлагдсан маршрутын дагуу явж ажлын байранд ирнэ.

АЮУЛ ОСЛЫН ҮЕД ЗАРЛАН МЭДЭЭЛЭЛ ДАМЖУУЛАХ СХЕМ

2026 ОНЫ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Хүснэгт 7: Аюул ослоос урьдчилан сэргийлэх үйл ажиллагааны төлөвлөгөө

№	Болзошгүй аюул, осол, нөлөөлөл	Урьдчилан сэргийлэх, хамгаалах арга хэмжээ	Арга хэмжээний цар хүрээ	Нэгжийн зардал /мян.төг/	Нийт зардал /мян.төг/	Хэрэгжүүлэх хугацаа, давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
1	Ажилчдад үйлдвэрийн аюул ослоос урьдчилан сэргийлэх	2026 оны сургалтын төлөвлөгөөнд объектын болон ой хээрийн гал түймрээс урьдчилан сэргийлэх сургалт, дадлагыг 2 оос доошгүй удаа зохион байгуулахаар тусгах	Хандгайт уурхайн ажилтанууд	ҮАЗ		1-р сард	ХАБЭА тухай хууль
2	Ил гал гарах машин техник шатах хүний амь нас эрсдэхээс урьдчилан сэргийлэх	Техникийн гал унтраагуурт сар бүр үзлэг хийж шинээр болон нөхөж олгуулах	Ашиглагдаж байгаа машин техникүүд	ҮАЗ		Тухай бүр	Ил уурхайн аюулгүй ажиллагааны дүрэм
3		Хяналт шалгалтыг тогтмол явуулах, дотоод нөөц бололцоогоор болон захиалгаар нийлүүлж бүрдүүлэх	Төслийн талбай	-	2,000.0	Эхний хагас жилд	
4	Ой хээрийн түймрээс урьдчилан сэргийлэх	Ой хээрийн түймэртэй тэмцэх үлээгч аппарат-2, ус шүршигч /РЛО-2/тус тус захиалах	Ой хээрийн түймэр гарсан талбайд	-	3,000.0	2026 онд	Хандгайт уурхайн 2025 оны аюулын үед хэрэгжүүлэх төлөвлөгөө
5	Хуурайшилт ихтэй үед гал түймэр гарах, ан амьтад уурхайн замд тааралдах, дайруулахаас сэргийлэх	Уурхайн хэмжээнд тросон шүүр-30ш, маажуур-30ш -ийг шинээр хийж нөөц бүрдүүлэх		-	1,000.0	Эхний хагас жилд	
6		Ой хээрийн түймрээс урьдчилан сэргийлэх самбар-2ш, Ан амьтан гарч ирж болзошгүй газарт анхааруулах самбар-4 ш, Бусад шаардлагатай самбаруудыг тухай бүр захиалж байршуулах	Хандгайт уурхайн хэсэг нэгж	-	1,000.0	2026 онд	ХАБЭА-ын тухай хууль холбогдох дүрэм журам стандарт
7	Урьдчилан сэргийлэх санамж хуудас хэвлүүлэх	Ой хээрийн түймрээс урьдчилан сэргийлэх, байгаль орчныг хамгаалах сэдэвт жижиг хэмжээний тараах материалыг захиалж хэвлүүлж хавар намрын хуурайшилттай улиралд ажилчдад тараах		-	1,500.0	2026 онд	

2026 ОНЫ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

8	Ил уурхай болон хөрсний овоолгод нуралт гулсалт үүсэх	Геотехник инженерийн хяналт, мэдээллийн дагуу эрсдэлийн үнэлгээ хийх, хаалт хамгаалалт байршуулах, хөдөлгөөний тухайн чиглэлд хориглох	Уурхайн карьер болон 1,2,3,4-р хөрсний овоолго	ҮАЗ	2026 онд	БО-ны тухай хууль, дүрэм журам стандарт
9	Машин техникээс болон бусад байдлаар, шатах тослох материалаас асгаралт үүсэх	Ажлын байрны 2 болон 3 дугаар шатны үзлэг шалгалтыг тогтмол хийх	Хандгайт уурхайн хэсэг нэгж	ҮАЗ	2026 онд	
Нийт зардал			8,500.0			

Хүснэгт 8: Үүссэн аюул, ослын үеийн зохион байгуулалтын арга хэмжээ

№	Үүссэн аюул, осол	Хариу арга хэмжээ эхлэх хугацаа	Зохион байгуулалтын авах арга хэмжээ
1	Ил уурхайн хажуу, догол, траншей, овоолгын ашиглалтын явцад шилжилт гулсалт, нуралт, суулт гарвал	0-2 цагийн дотор	Нэрвэгдэж болзошгүй талбайгаас хүн, хүчийг яаралтай нүүлгэн шилжүүлэх, авран хамгаалах.Эхлэн үүссэн шинж тэмдгийн дагуу маркшейдерийн алба зураг авалтыг яаралтай үйлдэн гулсалт, нуралт, суулт, чулуулгийн шилжилт хөдөлгөөнийг тодорхойлон холбогдох бүх тооцоог хийж компанийн захиргаанд танилцуулан цаашид гулсалт, нуралт, суулт, чулуулгийн шилжилт хөдөлгөөнийг сааруулах, зогсоох саналаа төлөвлөгөөний хамт боловсруулж өгнө.
2	Хөрсний мөргөцөг нурж хүний амь нас, эрүүл мэнд хохирох, экскаватор/ бусад техник/дарагдах эвдрэх аюул гарвал	0-12 цагийн дотор	Хүний амь нас, эрүүл мэндийг авран хамгаалах, бульдозер буюу экскаватор бусад техник хэрэгслийг дарсан хөрсийг зайлуулж мөргөцөгөөс холдуулах зохион байгуулалтын шуурхай арга хэмжээ авах
3	Цахилгааны агаарын шугам унах буюу хүн цахилгааны аюулд нэрвэгдвэл	0-1 цагийн дотор	Цахилгааны агаарын шугам унаж газардлага гарвал ерөнхий тосон ба хуурай залгуурыг салгаж цахилгаан хэлхээг таслан шугамын газардуулгыг богино хугацаанд арилгаж 1,2-р шугамыг залгана. Хүн цахилгааны аюулд өртсөн бол цахилгаан хэлхээнээс зааврын дагуу салгаж /эмнэлгийн/ анхны тусламж яаралтай үзүүлж эмнэлэгт хүргэнэ.
4	Автомашин болон бусад техникийн томоохон осол гарч хүмүүс нэрвэгдвэл	0-1 цагийн дотор	Осолд өртсөн хүнийг ослын газраас яаралтай гарган эмнэлгийн анхны тусламж үзүүлж эмнэлэгт хүргүүлэн, техникийн эвдрэлийг засаж , ажилд бэлэн болгоно.
5	Тэсрэх материалын агуулах, үйлдвэр болон тухайн орчинд тэсрэлт дэлбэрэлт үүсвэл	0-12 цагийн дотор	Тэсрэлтийн бүсийг хамгаалалтад авч ажилчдыг нүүлгэн шилжүүлэх, агаарт тархсан хорт бодисыг саармагжуулах арга хэмжээ авах, Холбогдох мэргэжлийн байгууллагад мэдээлэл өгөх
6	Ой хээрийн түймэр гарах	0-2 цагийн дотор	Түймрийн дайчилгааг яаралтай зохион байгуулах, Эхний ээлжинд 12 хүртлэх хүний бүрэлдэхүүнтэй түймэр унтраах багаж, техник бүхий бүлгийг АА-ны зааварчилгаа танилцуулан түймрийн голомт руу явуулах Холбогдох мэргэжлийн байгууллагад мэдээлэл өгөх Нэмэлтээр ажиллах бүлгийг цуглуулж түймэр унтраах багаж хэрэгсэлийг бүрдүүлэх.

2026 ОНЫ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Хүснэгт 9: Аюул, осол гарсан тухай яаралтай мэдэгдэх байгууллага, хариуцлагатай ажилтны нэрсийн жагсаалт

№	байгууллагын нэр /хэсэг нэгж/	овог нэр	утасны дугаар		хаяг	
			Ажлын	Гэрийн	Ажлын	Гэрийн
1	Уул уурхайн аврах 09 дүгээр ангийн захирагч	Хурандаа Д.Гантулга	99065401 88305401		Налайх дүүрэг уурхайн гудамж	Налайх дүүрэг
2	Техникийн албаны дарга, аврах ажиллагааны удирдагч, гамшгаас хамгаалах улсын хяналтын байцаагч	Ахлах дэслэгч У.Тэмүүжин	88114132 89333399		Налайх дүүрэг уурхайн гудамж	Налайх дүүрэг
3	Уул уурхайн аврах 09 дүгээр анги	Жижүүр	70233453 7023105		Налайх дүүрэг уурхайн гудамж	Налайх дүүрэг
4	Аймгийн Онцгой байдлын газар	Хурандаа С.Пүрэвсамдан	7036101 70362255		Сэлэнгэ аймаг Сүхбаатар сум 4-р баг	Сэлэнгэ аймаг Сүхбаатар сум
5	Аймгийн цагдаагийн газар	Хурандаа Б.Ганхуяг	7036-102, 7036-3672,	296059	Сэлэнгэ аймаг Сүхбаатар хот	Сэлэнгэ аймаг Сүхбаатар хот
6	Уурхайн гүйцэтгэх захирал	Б.Золзаяа	Станцын №02	99930721	Сэлэнгэ аймгийн Ерөө сум Хандгайт уурхай	Сэлэнгэ аймгийн Ерөө сум Хандгайт уурхай
7	ХАБ-н мэргэжилтэн	Р.Дэлгэрдалай Х:Ууганзаяа	Станцын №03	99792249 99396726	Сэлэнгэ аймгийн Ерөө сум Хандгайт уурхай	Сэлэнгэ аймгийн Ерөө сум Хандгайт уурхай
8	Цахилгааны албаны дарга	Л. Аюурзана	Станцын №	99034209	Сэлэнгэ аймгийн Ерөө сум Баянголын уурхай	Сэлэнгэ аймгийн Ерөө сум Баянголын уурхай
9	Зүүн олборлолтын албаны дарга	Х. Амгалан		88005160	Сэлэнгэ аймгийн Ерөө сум Баянголын уурхай	Сэлэнгэ аймгийн Ерөө сум Баянголын уурхай
10	Баяжуулалтын албаны дарга	Г. Билэгт		99037875	Сэлэнгэ аймгийн Ерөө сум Баянголын уурхай	Сэлэнгэ аймгийн Ерөө сум Баянголын уурхай
11	Авто тээврийн албаны дарга	Д. Оюунбаатар		99014866	Сэлэнгэ аймгийн Ерөө сум Баянголын уурхай	Сэлэнгэ аймгийн Ерөө сум Баянгол

2026 ОНЫ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

12	Баруун олборлолтын албаны дарга	О.Баярхүү		95228044	Сэлэнгэ аймгийн Ерөө сум Баянголын уурхай	Сэлэнгэ аймгийн Ерөө сум Баянгол
13	Барилга, засварын албаны дарга	Ч.Гандаваа		99161017	Сэлэнгэ аймгийн Ерөө сум Баянголын уурхай	Сэлэнгэ аймгийн Ерөө сум Баянголын уурхай
14	Ачилт буулгалтын албаны дарга	Б. Өнөрхаан		88043351	Сэлэнгэ аймгийн Ерөө сум Баянголын уурхай	Сэлэнгэ аймгийн Ерөө сум Баянголын уурхай
15	Яаралтай тусламжийн нэгжийн их эмч	Ү.Мөнхсайхан		99732553	Сэлэнгэ аймгийн Ерөө сум Баянголын уурхай	Сэлэнгэ аймгийн Ерөө сум Баянголын уурхай
16	Сэлэнгэ аймгийн хөдөлмөр, халамж үйлчилгээний газрын улсын хяналтын ахлах байцаагч	Д.Машбат		99499980	Сэлэнгэ аймаг, Сүхбаатар сум 2-р баг	Сэлэнгэ аймаг Сүхбаатар сум 6-р баг

2026 ОНЫ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

АРВАН НЭГ. ХОГ ХАЯГДЛЫН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Төслийн ашиглалтын явцад ахуйн хэрэглээ болон үйлдвэрлэлээс үүссэн хатуу болон шингэн хог хаягдал, сав баглаа боодол, машин механизмын хаягдал, тос, тосолгооны материалын сав болон бусад үлдэгдэл үүснэ. Энэ хэсэгт эх үүсвэрээс гарсан хог хаягдлын төрөл, ангилал, үүсэх хог хаягдлын хэмжээ, хог хаягдлын менежментийг Монгол Улсын хог хаягдлын тухай хууль тогтоомж, байгаль орчин, оршин суугчид, мал, амьтдад үзүүлэх сөрөг нөлөөлөл хамгийн багатайгаар хэрэгжүүлэхээр тооцов.

Хүснэгт 10: Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөө

№	Хог хаягдлын ангилал	Сөрөг нөлөөллийг арилгах бууруулах арга хэмжээ	Хамрах хүрээ	Хэмжих нэгж	Тоо хэмжээ	Нэгжийн зардал /мян.төг/	Нийт зардал /мян.төг/	Хэрэгжүүлэх хугацаа	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
1	Ахуйн хог хаягдал	Хог хаягдлын эх үүсвэр бүрд хог хаягдлыг ангилан ялгаж хаях, зориулалтын хогийн сав байрлуулах	Хандгайт уурхайн төслийн талбай	ш	3	-	1.000.0	2026 онд	MNS 5850: 2008 Хог хаягдлын тухай хууль
2		Хог хаягдлыг зориулалтын хаалт бүхээгтэй ачаатай машин техникээр зөөвөрлөж төвлөрсөн цэгт хаях, орчны болон нийтийн цэвэрлэгээг тогтмол хийж гүйцэтгэх		тн	10	-	1.000.0	Хуваарийн дагуу	
3	Хог юухаягдлын талаарх сургалт	Ажилтануудад хог хаягдлын ангилан ялгалт, аюултай хог хаягдал ХБО-д хэрхэн сөргөөр нөлөө үзүүлэх талаар мэдлэг мэдээлэл олгох зорилгоор сургалт зохион байгуулах	Хандгайт уурхайн ажилтанууд	-	4 ээлж	ҮАЗ	2026 оны хавар намар	Хог хаягдлын тухай хууль 2018 оны А/428 дугаар тушаал	
4	Аюултай хог хаягдал	Аюултай хог хаягдлыг аюултай хог хаягдал тээвэрэх, цуглуулах дахин боловсруулах эрх бүхий тусгай зөвшөөрөлтэй компанид нийлүүлж ажиллах	Хандгайт уурхайн төслийн талбай	тн	10	ҮАЗ			
5		Хог хаягдлыг кодчилсон жагсаалтын дагуу тухай бүрд нь	Хандгайт уурхайн хэсэг нэгж	-	-	ҮАЗ			7 хоног бүр

2026 ОНЫ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

		бүртгэж мэдээллийн санд нэгтгэх						
6		Хог хаягдлыг хөрсөн дээр шууд хадгалахгүй ба хог хаягдал түр хадгалах цэгээс гарч болзошгүй шүүрэлт, бохирдсон урсацаас урьдчилан сэргийлэх	Хог хаягдлын түр цэгүүд	-	-	ҮАЗ		Төсөл үргэлжлэх хугацаанд
		Нийт				-	2,000.0	

АРВАН ХОЁР. ОРЧНЫ ХЯНАЛТ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ХӨТӨЛБӨР

Хүснэгт 12: ОХШХ-н мөнгөн дүн, байршил

№	Хяналт шинжилгээ хийх үзүүлэлтүүд	Хяналтын цэгийн байршил	Хамрах хүрээ	Хугацаа ба давтамж	Давтамж ийн тоо	Нэгжийн зардал /мян.төг/	Нийт зардал /мян.төг/	Баримтлах стандарт аргачлал
Агаарын чанар								
1	Бохирдолт SO ₂ NO ₂	- Засварын талбай - ХБҮ - Баянгол хотхон	Хандгайт уурхай	5,9 сар	2 удаа	50.0	400.0	MNS 4585: 2007 Агаарын чанар. Техникийн ерөнхий шаардлага Тоосны хэмжээг тодорхойлох жингийн арга MNS0017-2-5-11:1988
2	Тоосжилт PM ₁₀ PM _{2.5}	- ХБҮ - Тээврийн зам - Карьер						
Хөрсний чанар								
3	Агро хими, Ялзмагт шинж чанар	- Шимт хөрсний овоолго №3, №1 - Эдэлбэр газар	Хандгайт уурхай Баянгол хотхон Булгийн гол	5,9 сар	2 удаа	50.0	500.0	MNS5850:2008 хөрс бохирдуулагч бодис, элементүүдийн зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ стандарт MNS5916.2008 Газар шорооны ажлын үеийн үржил шимт
4		- Засварын талбай						
5	Хөрсөн дэхь нефтийн бүтээгдэхүүн	- Булгийн гол ОХБ						

2026 ОНЫ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

								хөрс хуулалт хадгалалт
Усны чанар								
6	Усны ерөнхий хими, бактерлоги	- Булгийн гол 2 цэгт	Нөлөөллийн бүс дэхь Булгийн гол, Баянгол хотхоны гүний худаг Баянгол уурхайн цэвэрлэх байгууламж	Хавар,зун, намар	3 удаа	50.0	300.0	MNS4586:1998 Усан орчны чанарын үзүүлэлт. Ерөнхий шаардлага MNS0900:2005 Ундны усны стандарт Усны чанар дээж авах хадгалах хамгаалах арга MNS4867
7		- Унд ахуйн худаг 1 цэгт						
8	Ахуйн хаягдал усны ерөнхий хими бактерлогийн шинжилгээ	- БУЦБ		Улирал бүр	4 удаа	50.0	200.0	
9	Хаягдал үнсэнд цацрагийн шинжилгээ	- Үнс хаягдлын цэг	Баянгол хотхон уурын зуух	2026 онд	1 удаа	-	45.0	MNS 5919:2008 ус халаах зуухны ашиглалтын үед агаар мандалд хаях угааны найрлага дахь агаар бохирдуулах зарим бодисын зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ, тэдгээрийг хэмжих арга
10	Хаягдал угааны хэмжилт хийлгэх O2, CO2, CO,	- Баянгол хотхоны уурын зуух	Баянгол хотхон	10-р сад	1 удаа	-	100.0	
Нийт		15		2	2		1.545.0	

**АРВАН ГУРАВ. ТУХАЙН ЖИЛИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН
ТӨЛӨВЛӨГӨӨГ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ УДИРДЛАГА ЗОХИОН БАЙГУУЛАЛТЫН
ТӨЛӨВЛӨГӨӨ**

Хүснэгт 13: Удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөө

№	Хэрэгжүүлэх арга хэмжээ	Урьдчилан тооцсон төсөв /мян.төг/	Хэрэгжүүлэх хуваарь	Хариуцсан албан тушаалтан
1	Байгаль орчныг хамгаалах тухай хуулийн 10.1-р зүйлд заасны дагуу БО-ны аудит хийлгэх	30.000.0	2026 онд	Уурхайн гүйцэтгэх захирал, БОХ дарга
2	Ажилчидын амрах чөлөөт цагаа зөв боловсон өнгөрүүлэх амьдрах орчныг сайжруулах зорилгоор спорт талбайг тохижуулах, мод бут тарих	5.000.0		Хандгайт уурхайн удаирдлага, ажилтануу
3	Орон нутгийн хүүхдүүдийн чөлөөт цагийг зөв боловсон өнгөрүүлэх зорилгоор тоглоомын талбайн тохижилтыг хийж гүйцэтгэх	5.000.0		Хандгайт уурхайн гүйцэтгэх захирал
4	Бохир усны гэрээ зөвшөөрлийг төрийн захиргааны байгууллагатай хамтран байгуулах, төлбөрийг төлөх	ҮАЗ	2026 оны эхний улиралд	Хандгайт уурхайн гүйцэтгэх захирал, БО-ны инженер
	Нийт	40.000.0		

**АРВАН ДӨРӨВ. ТУХАЙН ЖИЛИЙН БОМТ, ТҮҮНИЙ ХЭРЭГЖИЛТИЙГ
НӨЛӨӨЛӨЛД ӨРТӨГЧ ОРШИН СУУГЧ, ОРОЛЦОГЧ ТАЛУУДАД ТАЙЛАГНАХ,
ХЭЛЭЛЦҮҮЛЭХ ХУВААРЬ**

Хүснэгт 14: Оршин суугч, оролцогч талуудад тайлагнах ажлын хуваарь

№	Төлөвлөсөн арга хэмжээ	Урьдчилан тооцсон төсөв /сая.төг/	Хугацааны тов	Хариуцсан албан тушаалтан	Зохион байгуулах газар
1	Тухайн жилийн ус ашиглалт, төлбөрийн хагас болон жилийн эцсийн тайланг усны сав газарт илгээх	ҮАЗ	Хагаж жил, жилийн эцэс	БО-ны Инженер	Усны сав газар
2	2026 онд Хандгайт уурхайн үйл ажиллагаа болон БО-ны чиглэлээр хэрэгжүүлсэн ажлын тайланг сум орон нутагт танилцуулах		Жилийн эцэс	Хандгайт уурхайн гүйцэтгэх захирал, БО-ны инженер	Сэлэнгэ аймаг Ерөө сум
3	Ахуйн болон аюултай хог хаягдал устгасан тайлан мэдээг Ерөө сумын БОУБ-д тайлагнах		2026 оны 10-11 сар	БО-ны инженер	
4	2026 оны БОМТ-ний хэрэгжилт гүйцэтгэлийн үр дүнг төрийн захиргааны байгууллагын ажлын хэсэгт тайлагнах		2026 оны 11 сард	Хандгайт уурхайн гүйцэтгэх захирал, БО-ны инженер	БОУАӨЯ болон Сэлэнгэ аймгийн БО-ны газар

**АРВАН ТАВ. ХАНДГАЙТ УУРХАЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН
ТӨЛӨВЛӨГӨӨНД ЗАРЦУУЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨСӨВ ЗАДАРГАА**

Хүснэгт 15: Төлбөрийн задаргааны мэдээлэл

Д.Д	Байгаль орчныг хамгаалах арга хэмжээ	Хамрах хүрээ	Төлөвлөсөн ажлын тоо хэмжээ	Зардал мян/төг
1	Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ	Хандгайт уурхайн төслийн талбай	19	6,100.0
2	Нөхөн сэргээлт		2	5,000.0
3	Дүйцүүлэн хамгаалал		1	60,000.0
4	Нүүлгэн шилжүүлэх, нөхөн олговор олгох		-	-
5	Түүх соёлын өвийг хамгаалах		-	-
6	Осол эрсдлийн менежментийн төлөвлөгөө		9	8,500.0
7	Хог хаягдлын менежмент		6	2,000.0
8	Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр		16	1,545.0
9	Удирдлага зохион байгуулалт		4	40,000.0
10	Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний хэрэгжилтийг нөлөөлөлд өртөгч оршин суугчид, оролцогч талуудад тайлагнах		4	-
	Нийт		61	123,145.0

АРВАН ТАВ. Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн санаачилсан Тэрбум мод үндэсний хөдөлгөөнийг дэмжиж ажиллах үйл ажиллагааны төлөвлөгөөний төсөл

Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн санаачилсан “Тэрбум” мод үндэсний хөдөлгөөнийг дэмжих төслийн хүрээнд зориудаар ойжуулах, байгалийн сэргэн ургалтыг дэмжих замаар доройтсон ойг нөхөн сэргээх, үр, суулгацын нөөц бүрдүүлэх, Газар тариалангийн бүсэд салхины нөлөөгөөр үүсэх элэгдэл, эвдрэл тоосжилтыг бууруулах зорилгоор хамгаалалтын ойн зурвас байгуулах, хүний нөөц-ажиллах боловсон хүчин бэлтгэх, мод үржүүлгийн талбайн өргөтгөл, үр нөөцийг тарилтад бэлтгэх ажлыг тус тус хэрэгжүүлэн ажиллаж байна.

Дээрх хөдөлгөөнийг дэмжиж оролцохдоо Ерөө суманд тогтвортой үйл ажиллагаа эрхэлж буй ойжуулалтын компанитай хамтран ойжуулалт хийлгэж, тарьц суулгац авах гэрээ байгуулан ажиллаж байна. Эдгээр аж ахуйн нэгжийн мэргэжилтнүүдийн ажлын арга туршлага, чадавхи, нөөц бололцоо, арга технологи дээр үндэслэж энэхүү хөдөлгөөнийг чанартай, шинжлэх ухааны үндэслэлтэй нүдэнд ил харагдах бодитой үр дүнтэй болгож дэлхий нийтийн өмнө тулгараад буй уур амьсгалын өөрчлөлтийн асуудлыг шийдвэрлэхэд үнэтэй хувь нэмэр болно гэж үзэж байна.

2026 онд тэр бум мод үндэсний хөдөлгөөний таригдах модны хэмжээг хүснэгт хэлбэрээр оруулав.

Хүснэгт 16: Мод тарих талбайн мэдээлэл

№	Таригдах модны төрөл	Тоо хэмжээ /мян.ш/	Байршил	Зориулалт	Тайлбар
1	Бургас	1900	Булгийн голын гүүрэн доор	Усны нөөц хомсдохоос сэргийлж хамгаалалтын бүсийг бургасжуулах	Тэр бум модны тоонд нөхөн сэргээлт, ойжуулалтаар таригдсан модны тоо нэмэгдэнэ.
2	Навчит мод	100	Баянгол спорт талбай хажуу	Амьдрах орчны ногоон байгууламжийг нэмэгдүүлэх орчны тохижилтын зориулалт	
	Нийт	2,000.0			